

Kortikobasal degenerasjon: Pasientinformasjon

HVA ER DET?

Kortikobasal degenerasjon (som på engelsk forkortes CBD) er en sjelden neurodegenerativ sykdom. Den ble først beskrevet i 1968. Sykdommen starter vanligvis i 60- til 70-årsalderen og utvikler seg gradvis. CBD er en kompleks sykdom med mange ulike symptomer og tegn.

HVA ER SYMPTOMENE?

CBD påvirker vanligvis én side av kroppen mye mer enn den andre siden. Blant vanlige symptomer er:

- Saktere bevegelser og stivhet i nakke, armer og ben
- Vansker med gange og balanse som kan forårsake fall
- Muskelrykk (som kalles myoklonus)
- Vansker med å gjøre vanlige bevegelser i armer og/eller ben
- Tap av følesans på én side av kroppen, eller vansker med å gjenkjenne ting ved berøring
- En opplevelse av at hånden lever sitt eget liv (dette kalles på engelsk noen ganger «alien limb»)
- Vansker med tale og språk, for eksempel med å finne riktig ord
- Atferdsendringer som tap av motivasjon, personlighetsendringer eller irritabilitet

CBD deles inn i ulike typer avhengig av hovedsymptomene.

Symptomer på CBD kan også ses ved andre, mer vanlige neurologiske sykdommer. Derfor bruker nevrologer ofte begrepet kortikobasalt syndrom i stedet for CBD.

HVA ER ÅRSAKEN?

Årsaken til CBD er ukjent. Ved CBD ses en unormal rask aldring av hjernen. Friske mennesker har et protein som kalles tau i hjernen. Dette proteinet er viktig for normal hjernefunksjon. Personer med CBD har unormal tau som hopper seg opp i hjernen. Dette antas å skade både nerveceller og andre hjerneceller i spesifikke hjerneområder. Forskere vet ikke hvorfor tauprotein er unormalt ved CBD. Tilstanden er ikke arvelig eller blitt knyttet til noen kjente miljøfaktorer.

HVORDAN DIAGNOSTISERES DET?

Diagnosen er basert på en vurdering av symptomutviklingen, samt en neurologisk undersøkelse. Sykdommen kan være vanskelig å diagnostisere tidlig i forløpet, fordi tegn og symptomer på CBD kan likne andre sykdommer, for eksempel Parkinsons sykdom. Selv senere i forløpet kan diagnosen være vanskelig å stille. I noen tilfeller kan man først stille diagnosen ved obduksjon. Bilder av hjernen, som MR, er ofte nyttig. Bilder kan utelukke andre sykdommer som kan likne CBD. Bilder kan også påvise spesifikke mønstre av hjernesvinn, kalt atrofi. Det finnes ingen blodprøver for denne diagnosen.

FINNES DET NOEN BEHANDLING?

Det finnes ingen effektiv behandling for å bremse utviklingen av CBD. Noen symptomer kan imidlertid behandles. Avhengig av symptomene kan din lege forsøke:

- Levodopa for å lindre treghet i bevegelser
- Medikamenter for å redusere myoklonus
- Botulinumtoksin-injeksjoner for å redusere stivhet i arm eller ben
- Andre målrettede medikamenter for vannlatingsvansker, angst, depresjon, kognitive problemer, osv.
- Fysioterapi, ergoterapi og/eller logopedi for å hjelpe med å bevare funksjon